
Verslag SCCM auditordagen

OHSAS 18001 editie 2016

De overtuiging -en ervaring- van SCCM is dat elke organisatie (hoe klein ook) betere arboprestaties behaalt door het gebruik van de plan-do-check-act aanpak uit de OHSAS 18001-norm

Copyright SCCM

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of veeleelvoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SCCM.

Disclaimer

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.

Verslag SCCM auditordagen

OHSAS 18001 editie 2016

16 en 18 februari 2016

Discussie over praktijksituaties

Inleiding

Op 16 en 18 februari 2016 heeft SCCM twee dagen georganiseerd voor OHSAS 18001-auditors die werken voor de aangesloten certificatie-instellingen. Sinds 2000 organiseert SCCM jaarlijks de auditordagen voor ISO 14001. In 2009 is hiermee gestart voor OHSAS 18001.

Aan de auditordagen 2016 hebben in totaal 67 OHSAS 18001-auditors deelgenomen.

Doel van de auditordagen

Het doel van de auditordagen is om de kennis over een bepaald arbo-onderwerp te verdiepen en om door bespreking van praktijksituaties ervaringen uit te wisselen en de werkwijze van de bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen bij de uitvoering van OHSAS 18001-audits te harmoniseren op basis van het certificatieschema van SCCM.

Voor de auditordagen verzamelt SCCM praktijksituaties die worden omgezet in casusbeschrijvingen met vragen hoe te handelen. Een deel van de auditordagen bestaat uit het onderling discussiëren over de gewenste handelwijze en het uitwisselen van ervaringen. Tegelijkertijd wordt daarmee de bekendheid met de inhoud van het OHSAS 18001-certificatieschema vergroot. Ook komen er aandachtspunten naar voren voor de verbetering van onderdelen van het certificatieschema. Deze aandachtspunten worden ingebracht bij het Centraal College van Deskundigen (CCvD). Het CCvD kan besluiten tot aanpassing of aanvulling van het OHSAS 18001-certificatieschema, bijvoorbeeld wanneer tijdens de discussies grote verschillen van benadering naar voren komen.

Thema auditordagen 2016

Tijdens de auditordagen 2016 heeft de DIS-versie van de ISO 45001-norm centraal gestaan. De ISO 45001 zal de OHSAS 18001 gaan vervangen. In de ochtend is een presentatie over de norm gegeven waarna de interpretatie van de norm door middel van diverse cases is besproken. In de middag is door Jos Putman van Intersafe een toelichting gegeven op wet- en regelgeving en kritische punten ten aanzien van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Evaluatie auditordagen OHSAS 18001 editie 2015

De deelnemers aan de auditordagen 2016 hebben deze dag als zeer positief ervaren. De aanwezige auditors hebben de kwaliteit van de auditordag met een hoog rapportcijfer gewaardeerd. Gemiddeld werden de dagen met een 7,4 beoordeeld.

Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en arbomanagementsystemen (SCCM)

SCCM werkt samen met het bedrijfsleven, overheden, certificatie-instellingen en andere belanghebbenden aan een eenduidig en gewaardeerd certificaat voor ISO 14001 (milieu), EMAS (milieu), ISO 50001 (energie) en OHSAS 18001 (arbo). SCCM stelt daarvoor onder andere de 'spelregels' voor het certificeren op (zogenamde certificatieschema's). Alle activiteiten van SCCM zijn gericht op het gebruik van managementsystemen om de prestaties van bedrijven en organisaties te verbeteren, risico's te beheersen en de relatie met klanten en overheden te versterken. Met een gecertificeerd managementsysteem leggen organisaties de basis voor duurzaam ondernemen. www.sccm.nl is het centrale informatiepunt. Naast overzichten van gecertificeerde organisaties en aangesloten certificatie-instellingen staan op de website hulpmiddelen en tips voor het invoeren van een managementsysteem.

Uitkomsten van bespreking praktijksituaties

In kleine groepen hebben de deelnemers over de cases en vragen gediscussieerd. Na de discussies zijn de uitkomsten in een plenaire sessie besproken. Dit verslag geeft per vraag de gewenste handelwijze weer. Het verslag is op 7 juni 2016 door het CCvD geaccordeerd.

Op de website van SCCM zijn alle cases die in de loop der jaren tijdens de auditordagen ISO 14001 en OHSAS 18001 zijn besproken toegankelijk gemaakt met de gewenste antwoorden. Per onderwerp en per jaar kunnen selecties uit de behandelde cases worden gemaakt.

De volgende onderwerpen zijn tijdens de auditordagen aan bod gekomen:

ONDERWERP	CASENUMMER
→ Context van de organisatie	1
→ Organisatie	2
→ Participatie en consultatie	3
→ Cultuur	4
→ Planning en gevaar identificatie	5
→ Informatie en communicatie	6
→ Uitbestede processen, aanneming en inkoop	7

Case ISO DIS 45001

Alle casevragen hebben betrekking op het fictieve bedrijf Keizer Huisdiervoeders BV. De bedrijfsbeschrijving is in de bijlage opgenomen.

Context van de organisatie (ISO 45001 4)

1

VRAGEN CASE 1

- 1A Op basis van 4.1 dient een bedrijf de 'issues' te bepalen die aan de orde kunnen zijn (intern of extern). Wat zijn 'issues' die bij Keizer huisdiervoeders BV van belang kunnen zijn voor het arbo- en veiligheidsbeleid (en die niet al staan in de overzichten van arborisico's en wet- en regelgeving)?
- 1B Wie zijn de mogelijk relevante belanghebbenden voor Keizer huisdiervoeders BV en welke daarvan moeten minimaal zijn vastgesteld (zie 4.2)?
- 1C Keizer huisdiervoeders BV heeft de scope van het arbomanagementsysteem vastgelegd (zie pag. 1, bedrijfsbeschrijving). Volgens 4.3 moet de scope worden bepaald op basis van de grenzen (boundaries) en de toepasselijkheid (applicability) van het managementsysteem; verschillende invalshoeken moeten daarbij worden overwogen. Bij het bepalen van de scope wordt onderscheid gemaakt tussen 'consider' ('issues') en 'take into account' (o.a. wet- en regelgeving en de werk gerelateerde activiteiten). Voldoet de scopeomschrijving van Keizer huisdiervoeders BV aan de eisen? Zo nee, wat wordt gemist?

1

GEWENSTE BENADERING CASE 1

- 1A Voor Keizer Huisdiervoeders zouden de volgende punten 'issues' kunnen zijn waarmee rekening moet worden gehouden bij het ontwikkelen van het beleid c.q. bepalen van risico's en kansen:
- overheidsbeleid m.b.t. pensioenen (gemiddeld hogere leeftijd werknemers);
  - sterkere aandacht voor aansprakelijkheid werkgever bij beroepsziekten in bijzonder stof;
  - inschakeling arbeidsgehandicapten;
  - technologische mogelijkheden;
  - klantbehoefte MVO;
  - wisselwerking met de burens / transportbedrijf op locatie.

Aandachtspunt certificatieschema ISO 45001

De term issues is niet gedefinieerd in de norm. Worden alleen issues bedoeld die geen deel uitmaken van de RI&E? Gaat het om zaken uit de omgeving of ook met betrekking tot het bedrijf zelf (bijvoorbeeld pensioenbeleid) waar je rekening mee moet houden? Er is behoefte aan voorbeelden.

1B Belanghebbenden kunnen zijn:

- personeel en OR;
- vakbond(en);
- Inspectie SZW;
- UWV;
- arbodienst;
- verzekeraar ziekte- ongeval risico's;
- aandeelhouders;
- burens (wanneer burens activiteiten hebben die veiligheid personeel kunnen beïnvloeden);
- veiligheidsdiensten (brandweer / ambulance);
- vaste aannemers/dienstverleners (schoonmaakbedrijf / transporteur);
- klanten;
- ngo's (dierbescherming, lekker dier, ..);
- bank.

1C Er is een verschil tussen uitsluiten van de scope en zaken die niet op het certificaat genoemd worden. De scope op het certificaat is een samenvatting van de beschrijving van het toepassingsgebied zoals gevraagd in de norm. Uitsluiting is niet mogelijk voor verpakken, transport en industriële reiniging. Er was geen eenduidig antwoord of de huidige scope voldoende is of niet.

Aandachtspunt certificatieschema ISO 45001

De definitie en de toelichting in de norm geven onvoldoende duidelijkheid wat je mag uitsluiten van het toepassingsgebied en wat niet. Als je een zorgplicht hebt vanuit de Arbowet, mag je dan een deel uitsluiten?

Aandachtspunt certificatieschema ISO 45001

Moet de scope zoals vermeld op het certificaat zich beperken tot het primaire proces of moeten ook relevante ondersteunende processen in de scope genoemd worden?

Organisatie (ISO 45001 5.3)

2

VRAAG CASE 2

2 In de ISO 45001 wordt onderscheid gemaakt tussen 'responsibility' en 'accountability'. Dit geldt voor zowel de directie in 5.1 a als voor de andere toegekende rollen in het arbomanagementsysteem. Geef voor de functie van KAM-manager van Keizer Huisdiervoeders twee voorbeelden van 'responsibilities' en twee voor 'accountabilities'.

- 2 Responsible = verantwoordelijk. Degene die verantwoordelijk is voor de uitvoering. Verantwoording wordt afgelegd aan de persoon die accountable is.

Accountable = eindverantwoordelijk. Degene die (eind)verantwoordelijk, bevoegd is en goedkeuring geeft aan het resultaat. Als het erom gaat, moet hij/zij het eindoordeel kunnen vellen, vetorecht hebben. Er is slechts één persoon accountable.

Aandachtspunt certificatieschema ISO 45001

Onduidelijk is of de accountability alleen betrekking heeft op de verantwoordelijkheden met betrekking tot het managementsysteem zelf of het ook breder is.

Accountabilities KAM-manager onder andere:

- in stand houden van de infrastructuur van het managementsysteem;
- incidenten worden in behandeling genomen en volgens procedure behandeld;
- opstellen en uitvoeren van auditprogramma.

Responsibilities KAM-manager onder andere:

- beschikbaarheid van informatie over compliancestatus;
- tijdig aanleveren van informatie voor het jaarverslag;
- geven van voorlichting over PBM's en melden niet gebruiken PBM's aan directie.

Participatie en consultatie (ISO 45001 5.4 en bij verschillende normparagrafen)

- 3A Paragraaf 5.4 van de ISO 45001 is gewijd aan 'Participatie en consultatie'. Daarnaast wordt in verschillende normparagrafen (5.1 e, 5.2 f, 6.2.1 d, 7.5.3, 9.3, 10.1 en 10.2.) expliciet gevraagd om de consultatie en/of participatie van 'workers' and 'worker representatives'. De organisatie dient ook te zorgen dat er voor medewerkers geen barrières zijn om te participeren. Bij Keizer Huisdiervoeders wordt in de verschillende afdelingsoverleggen minimaal eenmaal per maand gesproken over arbo- en veiligheid. Daarnaast staat het onderwerp regelmatig op de agenda van de ondernemingsraad. Een en ander blijkt ook uit agenda's en verslagen. Is dat een voldoende invulling voor de participatie en consultatie? Wat zou u eventueel nog willen weten?

- 3B In 6.2.1 d) staat dat bij het opstellen van de OH&S-doelstellingen rekening moet worden gehouden met de uitkomsten van de consultatie van medewerkers en eventueel werknemersvertegenwoordigers. Op dit moment wordt de OR jaarlijks geïnformeerd over de doelstellingen. Zou dat voldoende zijn? Zo nee, wat mag minimaal worden verwacht?
- 3C Keizer Huisdiervoeders bv geeft aan dat er geen barrières zijn voor participatie van personeel. Bij Keizer Huisdiervoeders werken echter op verschillende afdelingen personen die de Nederlandse taal niet machtig zijn. Bij de instructies wordt daar rekening mee gehouden. Voor het participeren en consulteren is daar wel een barrière. Volgens Keizer Huisdiervoeders zijn er voldoende Nederlands sprekende personeelsleden op elke afdeling zodat inbreng voldoende is geborgd. Is deze toelichting voldoende? Indien ja/nee, waarom?

3

GEWENSTE BENADERING CASE 3

- 3A Aanvullend is er behoefte om meer te weten over in het bijzonder:
- betrokkenheid personeel bij gevaren identificatie en beoordeling van risico's en het bepalen van doelen;
  - wijze van registratie (bijna) incidenten, aantallen en wijze van afhandeling en betrokkenheid personeel;
  - hoe wordt omgegaan met vakbonden;
  - betrokkenheid van personeel van vaste 'contractors';
  - hoe wordt geanticipeerd op taalbegrip;
  - betrokkenheid medewerkers bij keuze van PBM's.
- 3B Het informeren van de OR over de doelstellingen is onvoldoende. De norm vraagt 'consultation' van de OR, dit is meer dan alleen informeren. De OR moet in de gelegenheid zijn geweest om te reageren op de doelstellingen, bijvoorbeeld in een overleg. Tijdens de audit kan de rol van de OR inzichtelijk worden gemaakt in bijvoorbeeld de afweging die is gemaakt door het bedrijf ten opzichte van de inbreng van bijvoorbeeld de OR. Let ook op de instemmingsvereisten vanuit de Wet op de ondernemingsraden (WOR).
- 3C Het is van belang de inbreng niet te beperken tot de Nederlands sprekende medewerkers, de organisatie moet op een of andere manier ook vaststellen wat er leeft bij de niet-Nederlands sprekende medewerkers. Ook anderstaligen moeten betrokken worden bij het arbobeleid en het arbomanagementsysteem.

Cultuur (ISO 45001 5.1 k, 6.1.2.1 h, 10.2.1 b)

4

VRAGEN CASE 4

- 4A Op basis van 5.1 k) dient de directie leiderschap te tonen door het ontwikkelen, leiden en promoten van een cultuur in de organisatie welke ondersteunend is aan het arbomanagementsysteem. Wat verwacht u ten aanzien van deze eis van de organisatie (bijvoorbeeld doelstellingen voor cultuur; cultuurprogramma)?
- 4B Bij de gevarenidentificatie dient Keizer Huisdiervoeders BV ook de cultuur van de organisatie mee te nemen (zie 6.1.2.1 h). Wanneer u hiernaar vraagt geeft zowel de KAM-manager als directeur van Keizer Huisdiervoeders aan dat het goed zit met de cultuur omdat er ook weinig ongevallen zijn. Is dit acceptabel? Hoe zou Keizer Huisdiervoeders moeten bepalen of cultuur wel/niet een 'gevaar' is?
- 4C Keizer Huisdiervoeders BV voert verschillende activiteiten uit om de veiligheid op de werkplekken te verhogen. Zou Keizer Huisdiervoeders nog iets extra's moeten doen om te komen tot een cultuur die het arbomanagementsysteem ondersteunt (zie 5.1 k) c.q. het ontwikkelen van een positieve gezondheids- en veiligheidscultuur (zie 5.1 k en 10.2.1 b) en waarom?

4

GEWENSTE BENADERING CASE 4

- 4A Van het management wil je weten wat hun visie is op de gewenste veiligheidscultuur, hoe zij de veiligheidscultuur in hun bedrijf beoordelen en welke acties worden ondernomen de gewenste cultuur uit te dragen, in stand te houden en waar nodig te verbeteren. Gekeken wordt naar:
- de betrokkenheid van het management;
  - de visie van het management ten aanzien van de cultuur en het oplossen van incidenten;
  - is er een cultuur ten aanzien van de meertaligheid van de organisatie;
  - wat draagt de directie uit en in hoeverre kan gedrag afwijken van de cultuur;
  - wat is de cultuur ten aanzien van bijvoorbeeld het melden van gevaarlijke situaties (belonen i.p.v. straffen)?
- 4B Het feit dat er weinig ongevallen zijn kan het gevolg zijn van een goede veiligheidscultuur, maar het kan ook komen door geluk. Het is van belang te weten of medewerkers bij de uitvoering van werkzaamheden bewust veilig werken en of dit ook gestimuleerd wordt door het management, ook als het even niet uitkomt ("we doen het veilig of we doen het niet"). De norm vraagt van het topmanagement om te zorgen voor een cultuur die ondersteunend is aan het arbomanagementsysteem.

- 4C Hiervoor is van belang dat de directie zich bewust is van het belang van een veiligheidscultuur en deze ook periodiek in kaart brengt. Na evaluatie van de uitkomst is vast te stellen of nadere aandacht/actie is vereist/gewenst.

Planning en gevaar identificatie (ISO 45001 6.1 en 6.2)

5

VRAGEN CASE 5

- 5A Op basis van 6.1.1 dient Keizer Huisdiervoeders te overwegen om werknemers actief te betrekken en waar passend de 'interested parties' te betrekken. Zou in het geval van Keizer Huisdiervoeders verwacht mogen worden dat 'interested parties' worden betrokken en zo ja, welke?
- 5B In 6.1.2.1 worden in a) tot en met h) de invalshoeken opgesomd waarmee bij de identificatie van gevaren in ieder geval rekening moet worden gehouden. In hoeverre moeten de onderwerpen in g) en h) als aanvullend op de eisen in OHSAS 18001 worden beschouwd?
- g) past incidents, internal or external to the organization, including emergencies, and their causes;
  - h) how work is organized and social factors, including workload, workhours, leadership and the culture in the organization.
- 5C In ISO 45001 is een nieuw element dat ook de risico's en kansen in verband met het functioneren van het managementsysteem zelf moeten worden meegenomen (zie 6.1.1 3e alinea c en 6.1.2.2 b) in de risicoanalyse. Noem een aantal risico's die hier verwacht kunnen worden.

5

GEWENSTE BENADERING CASE 5

- 5A De belangrijkste interested parties zijn:
- arbodienst;
  - veiligheids/hulpdiensten (brandweer, ambulance);
  - contractors (waaronder schoonmaakbedrijf);
  - uitzendbureau;
  - de buurman waarmee het terrein wordt gedeeld.
- 5B Onderdeel g) zit niet expliciet in OHSAS 18001, maar wordt (qua interne incidenten) in de praktijk impliciet meegenomen via normpunt 4.5.3.1 (corrective actions). 'Externe incidenten' is nieuw. Onderdeel h) lijkt nieuw en staat niet zo expliciet in OHSAS 18001, maar is in feite wel opgenomen in wet- en regelgeving en bij normpunt 4.3.1.

- 5C Risico's ten aanzien van het managementsysteem kunnen zijn:
- blind vertrouwen op het systeem, terwijl niet alle risico's door het systeem worden gedekt;
  - interne audits brengen zwakke punten niet aan het licht en/of verbeteringen worden onvoldoende opgevolgd;
  - tekortkomingen van het managementsysteem die onvoldoende worden opgepakt;
  - wijzigingen in wet- en regelgeving, bestemmingsplan, aandeelhoudersstructuur worden niet (tijdig) geïdentificeerd en/of opgepakt;
  - bij de identificatie missen van gevaren en/of verkeerd inschatten van risico's;
  - systeem hangt teveel op één KAM-manager.

Informatie en communicatie (ISO 45001 7.4)

6

VRAAG CASE 6

- 6 Keizer Huisdiervoeders dient doelstellingen te formuleren over wat het wil bereiken met het verschaffen van informatie en de communicatie. Geëvalueerd moet worden of deze doelstellingen zijn gerealiseerd. Formuleer een viertal doelstellingen ten aanzien van informatie en communicatie.

6

GEWENSTE BENADERING CASE 6

- 6 Doelstellingen ten aanzien van communicatie kunnen er zijn op verschillende niveaus (meer strategisch en meer operationeel):
- Alle werknemers zijn bekend met gebruik PBM's / Alle nieuwe werknemers volgen op eerste werkdag video en maken toets;
  - Schriftelijke veiligheidsinstructies moeten bekend zijn bij alle personen die in de fabriek of op het terrein komen (geldt niet voor bezoekers kantoor);
  - Jaarlijks wordt een verslag gemaakt van arboprestaties voor personeel en belanghebbenden;
  - Personeel wordt betrokken bij arbobeleid door minimaal eenmaal per 2 maanden in de afdelingsvergaderingen de belangrijkste risico's en prestaties te bespreken.

Uitbestede processen, aanneming en inkoop (ISO 45001 8.3)

7

VRAAG CASE 7

- 7 In paragraaf 8.3, 8.4 en 8.5 worden eisen gesteld aan respectievelijk outsourcing, procurement en contracting. Bij Keizer Huisdiervoeders zijn er verschillende activiteiten die hieronder vallen:
- schoonmaakwerk;
  - transport;
  - waterzuivering;
  - onderhoud machines;
  - verbouwing/aanpassing gebouwen en machines.

Is er verschil in benadering tussen 'outsourcing' en 'contracting'? Zo ja, wat is het verschil en welke van de activiteiten moeten als 'outsourcing' en 'contracting' worden gezien?

7

GEWENSTE BENADERING CASE 7

- 7 Outsourcing betekent dat de activiteiten buiten het eigen bedrijf(sterrein) worden uitgevoerd door een derde partij. Contractors komen binnen het bedrijf en hebben dus directe invloed op de veiligheid van het bedrijf.

Outsourcing: bijv. het laten galvaniseren van een tussenproduct bij een gespecialiseerde onderneming, desinfecteren van verpakte medische hulpmiddelen door specialist

Contracting: onderhouds- en schoonmaakbedrijven.

Bij Keizer zouden voor outsourcing: transport en waterzuivering in aanmerking komen.

Bedrijfsbeschrijving Keizer Diervoeders BV

De casevragen tijdens de OHSAS 18001/ISO 45001 auditordagen 2016 hebben betrekking op het fictieve diervoeder productiebedrijf Keizer huisdiervoeders BV. Onderstaand wordt het bedrijf beschreven en zijn documenten uit het arbomanagementsysteem uitgewerkt. Bij het opstellen van de beschrijving en documenten is gebruik gemaakt van informatie van OHSAS 18001-gecertificeerde bedrijven.

Samenvatting

Keizer huisdiervoeders BV is een producent van voer voor huisdieren gemaakt van grondstoffen uit dierlijke materialen. Een deel van de tussenproducten wordt doorverkocht aan andere bedrijven.

Keizer huisdiervoeders BV heeft verschillende aandeelhouders. De aandelen zijn verdeeld over het management (10%), de familie Keizer (30%) en twee externe investeerders die elk 30% hebben.

Medewerkers

Bij het bedrijf zijn 105 medewerkers in dienst die werken in de volgende afdelingen:

- directie en ondersteuning (KAM-afdeling, voedselveiligheid, P&O, secretariaat);
- inkoop en logistiek;
- magazijn;
- financiële administratie;
- productie;
- laboratorium;
- verkoop;
- technische dienst.

Het managementteam bestaat uit de directeur, manager financiële administratie/inkoop, manager KAM/voedselveiligheid, productiemanager en verkoopmanager.

Er werken ongeveer 30 personen op kantoor, 4 in de technische dienst, 6 in het laboratorium, 65 in de productie en magazijn. In de buitendienst (verkoop en transport grondstoffen) werken 9 personen. Transport van gereed product wordt uitgevoerd door een externe transporteur. De schoonmaak is uitbesteed aan een schoonmaakbedrijf dat is gespecialiseerd in industriële reiniging.

De technische dienst heeft een aantal mensen voor het dagelijkse onderhoud. Er is een technisch dienstverlener welke regelmatig aanwezig is voor de uitvoering van groot onderhoud aan de technische installaties.

Het transportbedrijf dat werkt voor Keizer huisdiervoeders is de buurman op het industrieterrein. Er is een directe doorgang tussen het terrein van Keizer huisdiervoeders en de transporteur. Een deel van de opslag van gereed product is op het terrein van de transporteur.

In de productie wordt in twee ploegen gewerkt. Van de 65 medewerkers in de productie zijn er circa 50 in dienst en circa 20 flexibel via een detacheringsbureau dat gespecialiseerd is in buitenlands productiepersoneel. Van de 65 medewerkers zijn er circa 55 laag geschoold. De 55 productiemedewerkers hebben een verschillende achtergrond. Bij meer dan de helft is de spreek- en leesvaardigheid in het Nederlands zeer beperkt. In totaal worden circa 8 verschillende talen gesproken.

Keizer huisdiervoeders BV biedt medewerkers de mogelijkheid om de contributie voor het lidmaatschap van de vakbond te betalen via de salarisafrekening. Dit geeft de betreffende medewerker een fiscaal voordeel. Circa 10% van het vaste personeel is vakbondslid.

Keizer huisdiervoeders BV heeft een contract met een arbodienst.

Ondernemingsraad

Keizer huisdiervoeders BV heeft een ondernemingsraad. Hierin zitten 3 personen. Dit zijn iemand van de financiële administratie, een ploegleider van de verpakkingsafdeling en een medewerker van de technische dienst. De samenstelling van de OR is al jaren ongewijzigd. Al jaren wordt er geprobeerd nieuwe OR-leden te krijgen, maar dat is tot nu toe niet gelukt.

Managementsysteem

Het managementsysteem is gecombineerd voor ISO 9001, OHSAS 18001, ISO 14001 en HACCP (voedselveiligheid). Daar waar mogelijk zijn procedures en instructies geïntegreerd. Het bedrijf is al vanaf 1995 gecertificeerd voor ISO 9001. OHSAS 18001, ISO 14001 en HACCP zijn later toegevoegd.

In het managementsysteem is vastgelegd dat het systeem betrekking heeft op de volgende activiteiten:

- In principe vallen alle activiteiten binnen de BV Keizer huisdiervoeders met KvK no. 3242992 en vestigingsnummer 2232345 onder het arbomanagementsysteem, tenzij daar onderstaande uitzonderingen op zijn gemaakt.
- In principe vallen alle activiteiten op het terrein aan de Industrierweg 8 te Leerveld onder het arbomanagementsysteem.
- De volgende activiteiten vallen buiten het arbomanagementsysteem:
  - transport (zowel door Keizerhuisdiervoeders zelf als het uitbestede transport);
  - de uitbestede industriële schoonmaakactiviteiten.

De scope op het OHSAS 18001-certificaat is: het ontwikkelen, produceren en verkopen van voeding voor kleine huisdieren.

Gebouw

De oudste delen van het bedrijfspand zijn gebouwd in 1924, de nieuwste delen in 2006. Het bedrijf is gelegen op een klein industrieterrein en bevindt zich aan een kant op ongeveer 300 meter van de dichtstbijzijnde woning en aan de andere kant grenst het aan weilanden. Het pand bestaat uit diverse ruimten waaronder een ontvangstruimte voor grondstoffen, de productieruimte, de afvalwaterzuivering, opslagruimten voor hulpstoffen, halffabrikaat en gereed product. Daarnaast is een deel van het pand ingericht als kantoorruimte.

Beschrijving processen

Bij het bedrijf vinden de volgende productieactiviteiten plaats:

- voorbereiden grondstoffen;
- drogen en verdampen;
- mengen, persen en verpakken.

Belangrijk ondersteunend proces is de opslag van grondstoffen, hulpstoffen en eindproducten.

Aanvoer grondstoffen

Grondstoffen (o.a. slachtafval en diverse droge materialen) worden aangevoerd met eigen vrachtwagens van het bedrijf. Grondstoffen worden binnen deels gestort en deels gelost met vorkheftrucks.

De meest gebruikte grondstoffen worden in bulk aangeleverd en gestort in bunkers. Alleen minder gevaarlijke stoffen worden aangeleverd in kleine verpakkingen, geleverd op pallets. Er wordt geen grondstoffen getild, gemorste grondstoffen worden direct opgeruimd.

Vorbewerking

Vorbewerken van slachtafval, denk hierbij aan sorteren (het ontdoen van verontreinigingen zoals stukken plastic, metaal e.d.), snijden en breken van aanhangend bot, ontvetten (door middel van verwarmen en wassen) en drogen. Er is een lopende band waar een deel van de verbewerking plaatsvindt.

Medewerkers staan bij de lopende band om grote vervuilingen handmatig te verwijderen: staand werk aan een bewegende band waarop slachtafval voorbij komt. De medewerkers dragen handschoenen.

Snijden en breken vindt plaats in gesloten machines. Risico's voor medewerkers zijn er o.a. bij het schoonmaken, het vervangen van messen en bij het vastlopen van de machines.

De productieruimte is warm met een relatief hoge luchtvochtigheid door de vrijgekomen warmte van het proces, op sommige plekken glad door gemorst (vet)water.

Productie huisdiervoeders

Uit de halffabrikaten die uit de verbewerking komen, worden samen met andere ingekochte grondstoffen huisdiervoeders geproduceerd. Dit gebeurt door mengen en kneden. Vervolgens worden de voeders in brokjes gedraaid o.a. door middel van snijden en drogen. Er worden alleen maar droge huisdiervoeders geproduceerd, bij het productieproces komt nogal wat warmte vrij.

Verpakken

De fabriek produceert diverse merken diervoeding (voornamelijk voor honden en katten), zowel een eigen merk voor het hogere marktsegment als diverse huismerken voor klanten. Elk merk heeft zijn eigen verpakking in plastic- of papierenzakken. De klanten geven aan in welk soort verpakking en formaat zij het product willen hebben en Keizer huisdiervoeders zorgt ervoor dat de verpakkingen worden geproduceerd en gedrukt in de huisstijl van de klant. Elk product is er in verschillende verpakkingsformaten. Gereed en verpakt product worden vervolgens in dozen ingepakt om geschikt te maken voor verzending naar distributiecentra, waarna ze doorgezonden kunnen worden naar de diverse verkooppunten. De dozen worden op een pallet gestapeld en omwikkeld met krimpfolie om beschadigingen te voorkomen.

Het verpakken is een volledig geautomatiseerd proces waardoor er geen verpakkingen hoeven te worden getild. Bij het verpakken komt stof vrij, dit wordt afgezogen maar de filters moeten maandelijks door het personeel worden vervangen.

Externe transporteurs verzorgen het vervoer van gereed product van Keizer huisdiervoeders naar de distributiecentra. Gemiddeld vinden er 2 vrachtbewegingen per dag plaats voor de afvoer van gereed product. Vrachtwagens worden via een dock geladen met een heftruck.

Facilitaire processen

Bij het proces komt afvalwater vrij met een te hoge verontreiniging om ongezuiverd te lozen. Op het terrein is daarom een biologische waterzuivering aanwezig. In het bedrijf is een stoomketel aanwezig voor de productie van stoom, nodig voor het productieproces. Daarnaast is er een perslucht net met 4 compressoren die in het ketelhuis zijn geplaatst.

Op het bedrijfsterrein zijn twee gebouwen ingericht voor de opslag van gevaarlijke stoffen, één voor de opslag tot 10 ton, de andere voor de grote volumes waar meer dan 10 ton is opgeslagen met o.a. zuren en logen en waar een grote zwavelzuurtank aanwezig is. Beide gebouwen voldoen aan de eisen van de PGS 15.

Interne en externe communicatie

Intern zijn er de diverse overleggen waarbij arbo- en veiligheid vast op de agenda staat. Verder wordt er twee keer per jaar een interne nieuwsbrief uitgegeven waarin de arbo- en veiligheid een vast onderwerp is. Het verslag van de directiebeoordeling is voor het gehele bedrijf beschikbaar.

De nieuwsbrief wordt ook gestuurd naar de bedrijven die diensten verlenen bij Keizer huisdiervoeders BV (schoonmaakbedrijf, technisch dienstverlener en transporteur).

MoC-procedure

Voor het op een goede wijze doorvoeren van wijzigingen beschikt het bedrijf over een MoC-procedure. Hierin wordt de te volgen werkwijze geregeld in geval van wijziging van bedrijfsactiviteiten, processen, producten en grondstoffen. Onderdeel van de beschreven werkwijze is onder andere het bepalen van:

- de indien de wijziging wordt uitgevoerd;
- de veranderingen in wet- en regelgeving na wijziging (incl. vergunning);
- de benodigde opleiding en voorlichting na wijziging;
- de risico's voor de omgeving en te nemen maatregelen;
- .....

Contact

U bent van harte uitgenodigd uw vraag aan ons voor te leggen.
Bedrijven, organisaties, adviseurs, toezichthouders, certificatie-instellingen
en andere belanghebbenden helpen we graag verder.

Mijn.sccm is hét kennisplatform voor ISO 14001 en OHSAS 18001.
Op mijn.sccm vindt u onder andere samenvattingen van de meest relevante
milieu- en arbowet- en -regelgeving en halfjaarlijkse overzichten van
gewijzigde wet- en regelgeving. Kijk op mijn.sccm.nl en meld u aan!

Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en arbomanagementsystemen

Postbus 13507
2501 EM Den Haag
T 070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, 7 juni 2016